

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Sacrificio Missæ Expedite Celebrando Libri III

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1661

De loco sacrificii, Cap. 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-41878

CAPUT IV.

De loco Sacrificiū.

§. I.

Quisnam ille sit.

1. **S**acratissimum Missæ Sacrificium. Primo in Ecclesia consecrata offerri potest, & quidem olim solum ^a in hac offerri poterat. Secundo, in Ecclesia, seu publico Oratorio benedictis. Tertio, in Oratorio privato non benedicto, quod tamen ad Sacrificii usum, veluti permanenter, deputatum sit. Quarto, in loco decenti, licet profano, ab habente ad hoc potestatem; designato, qui ad sacrificium celebrandum, veluti actualiter, semel, aut iterum, seu quoties expediens fuerit deputetur.

2. Extra

^a Delugod. 20, de Euch. sec. 2. n. 48.

2. Extra hæc loca celebrare; quidquid aliqui *a* dicant, mortale erit? *b* quia res est ex se gravis, & ita judicatur ex omnium Fidelium sensu. Nulla autem incurritur pœna, saltem ipso facto, ut ex ipsis Sacris Textibus, quos aliqui, *c* in contrarium afferunt, constare poterit.

3. Excipitur tamen communiter casus necessitatis, in quo potest extra dicta loca sacrificari. Judicatur autem à *d* Doctoribus casus necessitatis. Primo, quando, aliqui peregrinantes, diu, puta per mensem, Missa caruissent, immo, & ne,

a Sotus & Sà apud Laym. mox citandi. *b* Laym. l. 5. t. 5. c. 5. n. 2. Azor t. p. 1. l. 10. c. 26. q. 8. Cœninch de sacr. q. 83. art. 3. d. 1. n. 224. Alique apud Bonac. de Euch. disp. 4. q. ult. p. 9. n. 10. *c* lidem citati aliique apud ipsos. *d* Delugo de Euch. disp. 20. sect. 2. n. 48. Fag. 1. Eccl. p. 1. 3. c. 13. num. 4. Pasqualig à dec. 166. March de ord. tr. 3. p. 3. c. 9. n. 11.

ne, in solemnioribus festis, eadem carere cogantur. Secundo, quando est magnus populi concursus ad Imaginem miraculis coruscantem: vel quando multi conveniunt ad solemnitatem, & non capit eos Ecclesia. Tertio similiter in Castris, pro militibus, & in littore pro navigantibus. Potest enim in his, similibusque occasionibus, vel juxta Ecclesiam, vel intra ipsam, etiam dirutam, vel sub die, sacrum fieri. Quod si adsit Ordinarius, fiat cum ejus licentia: si non adsit, non est de ea laborandum, cum ipsa necessitas illam sufficienter tribuat; semper autem exigitur Altare, in quo superponatur Ara sacra, cum ceteris necessariis ornamentis, ut hic, & in consequentibus, supponimus.

4. Posse in navibus, præsertim grandioribus, etiam dum navigant ex licentia Pontificis, docet Delugo. ^a At vero sufficere solam Episcopi

^a Delugo ib. sect. 3.

scopi licentiam, Coninch *a* negat,
affirmat Granado, *b* inclinatque
idem Delugo. Omnes probabiliter.

§. II.

*De Episcopi potestate circa locum
sacrificii.*

§. **N**ON est difficultas, quod, ad
Episcopum, vel altio-
rem Prælatum pertineat consecrare, &
benedicere Ecclesias, vel Oratoria
publica (Oratorium publicum pu-
to etiam illud, in quo sit janua pri-
vata affixa domui alicujus sæcula-
ris, si ad sit alia janua exposita pro
omnibus) sed solum difficultas est
de duobus posterioribus sacrificii
locis insinuatibus num. 1. id est de
Oratoriis privatis, & de loco pro-
fano. In quibus tamen, claritatis
gratia,

*a Coninch de sacr. q. 83. art. 3. d. 1.
num. 226. b Granado 3. p. contr. 6.
tract. 14. d. 13. n. 2.*

graria, sunt quaestiones distinguenda. Primo, an Episcopus possit concedere facultatem celebrandi, per modum actus, in quocumque loco decenti domoque privata, seu profana aliorum, ipso Episcopo absente. Secundo, an saltem idem possit in quocumque loco domus suae, vel in domo profana aliorum, sed coram se, seu ipso praesente. Tertio, an possit deputare Oratorium in eadem sua domo, ut ibi indifferenter ab omnibus, per modum habitus, celebretur. Quarto, an in domibus privatis, seu profanis aliorum idem possit. De singulis separatim, tacebo tamen de Quarta justis de causis libens.

An Episcopus possit concedere facultatem celebrandi per modum actus in loco profano, sed decenti, extra domum suam, ipso absente.

6. **O**Lim id a potuit Episcopus, nunc vero non potest.

a Delugo de Epi. d. 29. sec. 2. n. 49.

test. Ratio prioris dicti est, ampla concessio ipsis à sacris Canonibus mox num. 12. afferendis, attributa. Ratio posterioris est prohibitio Concilii Tridentini *a ne patiantur* (inquit Tridentinum) *Episcopi privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata Oratoria ab eisdem Ordinariis designanda & visitanda sanctum hoc sacrificium à secularibus, aut Regularibus peragi.*

7. Illud *b* nota, quod licet Tridentinum restringat Episcoporum potestatem, non videtur tamen iis ablata potestas, occurrente necessitatis casu, dispensandi, ut semel aut sæpius, (quatenus rationabilis causa suaserit) in loco honesto, quamvis profanis usibus destinato super Altari sacrato, & ornato.

Missam

a Trid sess. 22 in decret. de observ. in celebr. Missæ. *b* Suarez de sacr. d. 81. sect. 3. §. 2. Observandum circa finem Layman l. 5. tract 5. cap. 5. num. 4. aliique.

Missam celebrare liceat. Ratio est, quia cum ejusmodi casus frequenter accidere soleat, moraliter necessaria est Episcopis talis dispensandi potestas, maximè in Regionibus ab urbe remotioribus.

An id possit in quocunque loco domus sue, vel in domo profana aliorum coram se.

8. **P**Otest a Episcopus, in quolibet loco decenti, licet profano, ob suam etiam commoditatem, tum in sua Diocesi, tum extra (etiam Romæ, b quia de decisione in contrarium allata ab Ugolino c non constant authentice) sive in domo, seu palatio suo, sive alieno, sive

a De lugo disp. 20 de Euch. sect. 2. num. 49. Fortella in Resp. p. 3. casu 20. num. 7. Diana p. 4. tract. 4. resp. 15. alii que apud ipsos. b Navarr. cons. de privileg. c Ugol. apud Garvan. in pract. Episc. V Episcopus num. 9. approbatque Diana loc. cit.

sive Domi, sive Ruri cum Altari portatili celebrare; immo, & potest cum eadem amplitudine concedere alteri Sacerdoti licentiam ibidem celebrandi coram se, non vero, ipso non præsente. Ratio ducitur ex cap ultimo de Privileg. in 6. ubi sic legimus. *Quoniam Episcopi, eorumque Superiores se habent, diversis ex causis, à suis Ecclesiis, & Diocesibus absentare frequenter; nec semper possunt commode ad Ecclesias accedere pro Missa celebranda, vel audienda in ipsis, sine qua eos transire non decet, absque causa rationabili, ultimum diem præsentis Constitutione, indulgemus eisdem, ut Altare possint habere viaticum, & in eo celebrare, ac facere celebrari, ubicumque.* Hæc Pontifex, quæ non esse revocata à Tridentino per Portellam mox citandum, inde, ut cetera taceam, constat, quia Trid. loquitur de domibus privatis; at locus, ubi Episcopus etiam obiter residet, non est privatus, sed publicus.

F

Vides

9. Vides autem, quod esto causa concessionis fuerit sola absentia Episcopi à sua Ecclesia, concessio tamen est absoluta, & universalis sine limitatione itineris, vel distantiae.

10. Sed dictum est (coram se) quia hoc privilegium est personale, ut nimirum ipse Episcopus celebret, vel celebrationi intersit, nam propterea non poterunt alii Sacerdotes, Episcopo non praesente, tali privilegio gaudere. Adverte tamen, non esse confundendas quaestiones, hic enim agitur de quocumque loco, etiam profano, etiam camera, vel aula eiusdem Episcopi: nam mox agetur de loco deputato ad Sacrificium, v. g. Oratorio, ubi certò poterunt omnes Sacerdotes celebrare, ut mox à num. 12. videbimus.

11. Petes: quando Episcopus, vel alius coram ipso celebrat, Fideles, etiam si non sint, de familia eiusdem,

a. *Perzell. in Resp. p. 3. c. 20. n. 4.*

dem, satisfaciuntne præcepto, si
tali Sacro interfint die festivo?
Rursus, Episcopo præsentē, unus
ne solum, an alii, & alii, eodem die
possunt ibidem celebrare?

Respondeo ad primum, satisfacere. Cujus ratio dicitur §. 3. n. 6.
Ad secundum, licet videatur alicui posse solum unum, quia solum conceditur Missa, quam audiat Episcopus, ne transeat dies, in qua ipse non audiat, ad quod inconueniens vitandum, una satis Missa est, puto tamen posse plures, quia privilegia, quæ non sunt in ullius præjudicium, sunt amplianda; & quia id faret devotioni Episcopi, plures Missas audire volentis, quam à Canone fovendi credendum est.

*An possit Episcopus deputare Oratorium
in domo sua, ut ibi indifferenter,
per modum habitus,
celebretur.*

12. **E**piscopus *a* potest, domi suæ,
sive urbana, sive rusticana,
sive intra Diœcesim, sive extra,
etiam sine licentia Episcopi in cu-
jus Diœcesi moratur (id enim non
pertinet ad jurisdictionem con-
tentiosam, sed est quid volunta-
rium quod ipse libere valet *b* ex-
ercere extra Diœcesim) potest in-
quam Episcopus, etiam solum Ti-
tularis, deputare Oratorium pri-
vatum, ubi celebretur Missa indif-
ferenter ab omnibus. Hæc Do-
ctrina, si alio argumento non fir-
maretur, sane illud sufficiens esset,
nempe id passim sine ullo scrupulo
ab Episcopis in usum deduci.

Ratio

*a Delugo de Euth. d. 20. sec. 2. n. 10.
Portell. in Resp. p. 3. casu 20. n. 3. b Syar.
l. 2. de matr. d. 18. à n. 7.*

Ratio autem fundamentalis est, quia ex una parte hanc facultatem amplissime obtinet Episcopus in a jure, & ex alia nec Tridentinum, nec aliud Pontificis decretum id illis prohibet: Tridentinum enim, & si quod aliud decretum prohibens est, loquitur b de Oratoriis in domibus privatorum, Domus autem Episcopi privata Domus non est.

13. Arque ex tam lata facultate collige primo, posse plures, & plures Missas in tali Oratorio, eadem die, celebrari, sive ab Episcopi familiaribus, sive ab exteris.

Secundo, id fieri posse, absente, Episcopo, imo etiam ipso in remotis agente, quia privilegium hoc

F 3 perso-

a C. Missarum de consec. d. 1. ibi Missarum solennia ubi ipse (Episcopus) permiserit, celebranda esse censendus. Idem dicitur c concedemus eadem alia loca vide apud Azor p. 1. l. 10. c. 26. q. 3.

b Portell. n. 3. & 4. cit. citans Sanchium, Navarr. & alios.

personale est, simul & locale, id est concessum tali domui respectu Episcopi, cujus est. E contra autem, si definat talis domus esse Episcopi, amittitur tale privilegium, quia tunc nullus est respectus ad Episcopum. Puto item, si locetur aliis, vel etiam si concedatur aliis ejus usus, amitti, seu non vigere privilegium, siquidem jam definit respectus prædictus, qui non fundatur in dominio, sed in usu, quem vel ipse, vel saltem sui obtinent talis domus.

Tertio, fideles, si ibidem intersint Sacro, satisfacere præcepto; ut Sacra Congregatio declaravit ^a & nos universaliter dicemus infra §. 3 n. 6.

§. III.

*De Religiosorum Privilegiis circa
locum Sacrificii.*

I. **V**T explicentur privilegia in re hac Mendicantium, & eorum,

^a *Apud Dian p. 6 tr. 8. res. 40. fine.*

eorum, qui cum ipsis in privilegiis communicant, quales hodie ferè sunt *a* omnes Religiosi, tria privilegia sunt distinguenda, quæ jam sigillatim proponam.

Omitto autem disputare, an iidem possint pro suo usu benedicere (non quidem consecrare) suas Ecclesias, & consequenter ibi divina celebrare, quia hoc posse, certum est, & sine controversia, ut habetur *b* in compendio privilegiorum Soc. Jesu, pro qua tamen Societate adest limitatio sui Generalis, *ne id fiat publice nec nisi Ordinarii absint, vel id gravate faciant.*

2. Ex quo ultimo obiter nota, *c* posse Episcopos benedicere Ecclesias Religiosorum; & eorundem Oratoria privata in domibus, vel villis deputare ad Sacrificium.

F 4

nom

a Portell in dub. Reg. V. Communication 2. Tambur tom 1. de jur. Abb d. 17. quesito. *b* Comp p Soc. Jesu V. Oratoria in fine limitationis. *c* Henriq. l. 9. c. 27. n. 1.

non obstante exemptione dictorum Religiosorum: Ratio est, quia id cum sit in commodum ipsorum, exemptioni non contradicit, & ex alia parte, Oratoria etiam privata Religiosorum non dicuntur esse in domibus privatis, contra quas agit Tridentinum, *a* sed in domibus communitatis. *b* Sed ad rem propositam revertamur.

Primum Privilegium Mendicantium, quo possunt celebrare per modum actus, in quolibet loco decenti, quando versantur in Missionibus.

3. **C**oncessum est Privilegium Societatis Jesu *c* à Gregorio XIII post Concilium Tridentinum cum ejus sufficienti derogatione, & consequenter communicantibus in privilegiis, *ut possint*

Patres

a Trid. sess. 22. decreto de observ. Eccl.

b Lessan. V. Altarenum 13.

c In comp. Privil. Soc. I. V. Altare; Peyr. 20. i. in constit. Pyrrhin. 28.

*Patres in Missionibus, quæ à Superiore
sunt, Sacrificium, Missæ super Altari
viatico, ubique gentium, cum debita
reverentia, & honore celebrare etiam
in Castris Militum, modo loca eisi
communia, & profana, tuta, & hone-
sta sint, & Præpositus Generalis, aut
per eum Provincialis, eo utendum fo-
re, judicaverint, & posse ibidem Sa-
cræ Eucharistiæ Fidelibus mini-
strare.*

4. Ubi nota Primo, id posset et-
iam in Cameris sæcularium, id e-
nim notat illud (*ubique gentium.*)

5. Nota Secundum, è contra, non
posse hoc privilegio gaudere Præ-
byteros non Religiosos, qui forte
socii sunt in missionibus talium Re-
ligiosorum, quia Privilegium est
personale, id est, concessum solis
Religiosis

6. Peres: quilibetne fidelis pro-
terit interesse eiusmodi Sacro, &
satisfacere præcepto de eo audien-
do in diebus festivis? Respondeo,
quem-

quemlibet posse. *a* Ratio est, quia præceptum hoc non arctat Fideles, ut in tali, vel tali loco audiant, sed ut audiant Missam. Quod si textus *c. 1. de Parochis* contrarium dicat, jam is est usu, & consuetudine abrogatus. Confirmatur, quia quando Pontifices volunt, ne in aliquo loco Fideles, audiendo Missam, possint præcepto satisfacere, id diserte declarant, ut, passim, nunc observatur in Brevibus, per quæ Oratoria privata conceduntur, de quibus infra §. 4.

Secundum Privilegium concessum Mendicantibus celebrandi in quocumque loco, etiam extra Missionem.

7. **I**N Corpore juris *b* amplum privilegium conceditur Fratribus

a Azor Suarez Tol. Barb. apud Dianam pag. 6. tr. 8. res. ultim. §. Quod autem possimus. *b* *c. in his de privilegiis.*

tribus Prædicatoribus, & consequenter communicantibus, in privilegiis. *Mirari compellimur* (ait Honorius Pontifex) *quod cum Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus duxerimus indulgentiam, ut ubique fuerint, sine Parochialis juris præjudicio, cum Altari valeant viatico celebrare; quidam, nimis strictè interpretando indulgentiam nostram, nituntur asserere, quod, per eam, prædicti Fratres, prælatorum assensum, facere hoc non possint; præterea quod eos celebrare, juxta indulgentiam Apostolicam non permittunt. Cum autem nihil eis conferret memorata indulgentia, sine qua, id Prælati annuentibus, liceret eisdem; Fraternalitati tuæ mandamus, quatenus, interpretatione hujusmodi reprobata, dum tamen ab aliis, quæ jure Parochiali proveniunt, prorsus abstineant, datam eis licentiam celebrandi, auctoritate nostra non differas publicare, ita quod dicti Fratres aliquando, ex indulgentia nostra videant, in hoc, gratiam consecuti.*

8. Hæc

8. Hæc Honorius, quæ deinde confirmavit Innocentius Quartus, Sixtus Quartus, alique ^a Pontifices, & Paulus Tertius ^b sic ample concessit. *Liceat Præpositis & de eorum etiam facultate universis Fratribus & Sociis Societatis in locis, in quibus degunt, & eos pro tempore morari contigerit habere Oratoria, & in eis, at quocumque alio honesto, & congruenti loco, in Altari portatili cum debita reverentia, & honore celebrare.*

9. Ubi nota his privilegiis, non gaudere Sacerdotem exterum, forte socium Religiosi, ex dictis n. 5. & è contra, ibi satisfieri præcepto audiendi Sacrum à quocumque Fidei per ea, quæ diximus n. 6.

10. Circa quæ adhuc dubitabis Primo, an Honorii dictum Privilegium sit revocatum per Concilium Tridentinum, ^c & idem quæri potest

^a *Rodr. in comp. res 9. n. 4. & 8. Pasqual. decis. 174. & 76.* ^b *Paulus 3. in Bulla licet debitum.* ^c *Trid. sess. 22. decr. de observ. in celeb. Miss.*

potest de dicto privilegio Pauli 33
allato num. 8.

Respondeo, esse revocatum do-
cent plures, *a* sed immerito, nam
propterea alii, *b* probabilius, ne-
gant. Ratio facilius horum debet
esse, quia Tridentinum solum de-
cernit, ne Episcopi patiantur, pri-
vatis in domibus, à sæcularibus,
vel Religiosis Missam celebrari.
Donec igitur Episcopi prohibent,
seu contradicunt, non est revoca-
tum dictum privilegium celebra-
di, etiam in Cameris sæcularium,
etiam in Cameris propriis Reli-
giosorum, hoc enim significat il-
lud (ubicumque fuerint) quid-
quid dicat Rodriguez, *c* modo sit
locus decens, & aptus, ut semper
supponitur.

G

12. Quod

a Navarr. Azor. Suar. Far. Barb.
Coninch aliique cit. à Pasqual. dec. 54.
b Vterque Rodr. Portell. March. Delugo
aliique apud Dian p. 6. tract. 8. cess. 39.
c Pasqual. d. dec. 54. c. Rodr. comp.
res. 9. n. 5. aliique apud ipsum.

11 Quod dicimus de privilegio Honorii, idem propter paritatem rationis dici posset de Privilegio Pauli 3. allato dicto n. 8.

Dices Gregorius 13. concedens Patribus Soc. simile privilegium, sed restrictum ad solos Missionantes, ut retulimus n. 3. asserit hoc privilegium Pauli 3. allatum dicto num. 8. revocatum fuisse à Tridentino. Respondeo Primo, Gregorium id supposuisse ex opinione plurium modo dicta. Respondeo Secundo, ideo à nobis magis æstimari privilegium Honorii in Corpore juris insertum, quam hoc Pauli 3.

12. Dubitabis Secundo, quid importet illud Honorii (*sine præjudicio Ecclesie Parochialis*) Respondeo, importare, ut id fiat à Religiosis, non exigendo Primo decimas. Secundo primitias, uno verbo oblationes, quæ debentur Parocho de jure, ex

eo quod Sacramenta ministret. Ita
declaravit a Sixtus V.

13. Dubitabis Tertio An eodem
Honorii, vel Pauli privilegio
fruantur Patres Societ. Jesu. Re-
spondeo posse frui, non est dubium,
quia ipsi Mendicantes sunt. Dico
(posse) nam de facto non fruun-
tur. Ratio est, quia, ut alibi b di-
ctum est, ex una parte, omnia pri-
vilegia, quæ Societas vel ex se, vel
per communicationem cum aliis,
habet, à suo Generali communi-
cari Patribus debent, ut ad usum
ea referre possint: & ex alia idem
P. Generalis declaravit nemini ex
Patribus suis licere uti privilegio
aliquo, quod non sit in compendio
privilegiorum Societatis exscri-
ptum inveniat, communicatum
ipsis nequaquam est. Poterunt ta-
men Patres à R. P. Generali illud
sibi communicandum impetrare,

G 2 &

a Apud Rodr. in comp. ref 9. num. 6.
Tambur. de jur. Abbat. to. 1. d. 18. quæ-
sito 6. n. 18. b Sup. c. 1. §. 2. n. 8.

& tunc illo, rite, uri, non vetabuntur.

Tertium Privilegium concessum Mendicantibus deputandi Oratoria privata in suis domibus, ubi per modum habitus indifferenter ab omnibus celebratur.

14. **E**Xtat de hac re privilegium Patribus Societatis, & consequenter ceteris communicantibus concessum a Gregorio XIII. post Tridentinum cum clausulis illud sufficienter derogantibus, in quo datur facultas, ut in Oratoriis, & Capellis, quæ Provinciales Societatis, per seipfos, domibus, Collegiis, & aliis locis, ubi aliqui Societatis residebunt, approbaverint, Missæ, & alia divina Officia celebrari possint, nullius alterius ad id requisita licentia.

15. Differt autem hoc privilegium à præcedentibus. Illa enim
dant

a lo comp. Privil. Sec. V, Oratoria.

dant facultatem celebrandi in quocunque loco decenti, sed per modum actus, à solis Religiosis illis: hoc vero, in Oratoriis ad ipsum Sacrificium deputatis, sed per modum habitus, ac veluti permanenter, & quidem indifferenter ab omnibus. Ibidem posse Fideles satisfacere præcepto de audiendo Sacro, non est dubium, ut supra num. 6. in simili diximus.

16. Illud nota, Patribus Soc. adesse hanc restrictionem. *Non utantur Provinciales* (sunt limitationis a verba) *hac facultate, nisi in locis remotis ab oppidis, in quibus Ordinarii existunt, aut ubi probabiliter timetur quod illi, cum opus fuerit, difficiles se exhibebunt ad huiusmodi Oratoria deputanda.*

17. Vides restrictionem? qua, quia non tenentur alii Religiosi communicantes (cum supponamus à suis Generalibus non fuisse restrictos) libere Privilegio

G 3

frui

a Ibidem.

frui poterunt. Patres autem Societatis in casu occurrente hujus restrictionis, vel recurrant ad suum R.P. Generalem, ut in simili notavimus n. 13 vel ad Episcopum, ut n. 2. dictum est.

§. IV.

De Oratoriis in domibus privatis de licentia Summi Pontificis.

I. **B**reve Pontificium concedens Oratorium privatum hujus tenoris esse hodie solet.

Innocentius Papa X. Tibi *Dice-*
cesis Panormitana, qui; ut asseris, de
nobili genere procreatus existis, ut
in privato domus tua solita habita-
tionis Oratorio, ad hoc decenter muro
extructo, & ornato, seu extruendo, &
ornando ab omnibus domesticis usibus
libero, per *Ordinarium loci prius vi-*
sitando, & approbando, ac de ipsius
Ordinarii licentia, ejus arbitrio dura-
tura, unam Missam pro unoquoque die
dum;

dummodo in eadem domo celebrandi licentia, qua adhuc daret, alieri concessa non fuerit per quemcumque Sacerdotem ab eodem Ordinario approbatum Sacularium, seu de Superiorum suorum licentia Regularem, sine tamen quorumcumque iurium Parochialium prejudicio, ac Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & Nativitatis Domini N. Iesu Christi, nec non aliis solemnioribus anni festis diebus exceptis, in tua, & familia tua, nec non hospitum tuorum nobilium presentia, celebrari facere libere, & licite possis, & valeas, indulgemus. Non obstantibus, &c. Voluimus autem, quod familiares servitibus tuis non necessariis ibidem Missa intereffentes ab obligatione audiendae Missae in Ecclesia diebus festis de precepto minime liberi censeantur. Datus Roma, &c.

Jam per singulas clausulas singulae sunt difficultates pro nostro more breviter explicandae.

Tibi Diœcesis Panormitana.

2. **S**I talis Privilegiatus transferat domicilium in aliam Diœcesim, ex Panormitana v. gr. ead. Messanensem, non amittit Privilegium, sed ibi poterit illo uti. Ratio est, quia hoc privilegium est personale, quod personam sequitur, nec est affixum loco: & illud *Diœcesis talis* non apponitur restrictive, seu traxative, sed solum demonstrative in hunc sensum. *Tibi qui nunc es Diœcesis talis.* Vide tamen id, quod paulo post monebimus n. 7.

a C. Privilegium de Reg. Iuris in 6. l. Privilegia quædam in omnibus ff. de Reg. Iuris. Diana p. 4. tr. 4. res. 108. ex Novario & Megal. favetque. Salas de leg. d. 20 sect. 16. n. 123. & Sanctarellus Var. Resol. p. 1. q. 63.

Qui,

*Qui, ut asseris, de nobili genere
procreatus existis.*

3. **T**Ribus dictis hæc Clausula
declarabitur. Dico Primo,
sufficere esse nobilem ex parte Pa-
tris, nec sufficere talem esse solum
ex parte Matris. Ratio est, quia
vera, & absoluta Nobilitas, quæ
hic requiritur, ut mox num. 5. di-
cemus, ex Patre, non vero ex sola
Matre deducitur. *a*

4. Dico Secundo, illum hic cen-
seri nobilem, qui per aliquot gene-
rationes artem mechanicam non
exercuit. Quare ii, qui ex Privi-
legio Principis, vel Senatorum as-
sumuntur ad gradum nobilium,
quique homines novi, seu novi
nobiles appellari possunt, hic ex-
cluduntur, quia concessio prædi-
cta Oratorii non fit ei, qui est no-
bilis, sed ei, qui ex nobili genere
procreatus existit.

G §

5. Dico

a Sanchez l. 8. de matr. d. 19. n. 6.

5. Dico Tertio, non verificata hac clausula corrumpere hoc Oratorii Privilegium. Ratio est ducenda ex communi doctrina a dicente in ejusmodi Indultis, non verificata ea conditione, qua non existente, Privilegium omnino non concederetur. Indultum esse subreptitium, quia tunc illa conditio requiritur principaliter, estque veluti essentialis, at scimus omnes, ex stylo Curiae, hoc Oratorii Privilegium nunquam à Pontifice concedi, nisi Primatibus, & Proceribus Civitatum.

Vt in privato domus tua solita habitationis Oratorio.

6. Quid si transferas domum, poterisne in domo nova, five emptā, five locatā Oratorium erigere? Respondeo, posse, quia jam hæc est domus tuæ solitæ habitationis, ubi enim quis habitat in

a Idem ib. d. 21. n. 17.

in maiore parte anni, & domici-
lium habere, & consequenter ab-
solure habitare dicitur. Propter
eamdem immo maiorem rationem
posses Oratorium semel ab Episco-
po approbatum mutare in alium
locum ejusdem domus.

7. Moneo tamen in utroque ca-
su & in casu dicto num. 2. necesse
esse, ut accedat Episcopus, seu ejus
Vicarius locum novum approba-
turus, ut ex tenore Privilegii con-
stat.

*Ad hoc decenter, muro extracto, &
ornato, ab omnibus domesticis
usibus libero.*

8. **D**Ebet ergo locus ita esse
constructus, ut discerna-
tur esse diversus ab aliis ejusdem
domus locis ad usus profanos de-
signatis, & ita ornatus pia aliqua
immagine, ornamentisque Altaris
instru-

Idem l. 3. de matr. d. 21. n. 1. & 2.

Instructus, ut sacer appareat. Non puto tamen necessarios esse quatuor muros cum janua, cum satis videatur esse, si sint tres muri Oratorium separatim efformantes, licet patente ad prospectum quarto, vice januæ. Ratio est, quia observari in aliquibus ejusmodi Oratoriis etiam timoratorum, hunc quartum parietem non adesse, sed ita in capite aulæ, vel magni cubuli extructa, ut non claudantur ligneis foribus, (quæ certe iis claudi esset decentius,) sed integra tela amovibili ab uno ad alterum Oratorii latus extensa, & quidem non indecorè.

9. Per ea verba *ab usibus domesticis libero* non tolli censeo calum necessitatis. Quare sicuti necessitate occurrente permittitur in Ecclesia, quæ est consecrata, vel benedicta, dormire, comedere, negotiari, ita & in dicto Oratorio, quod solum est ad tempus ad sacrum
usum

a 547. Escl. p. 28

usum deputatum. Sane Sanchez *a* concedit etiam copulam petere & reddere uxoris occurrente necessitate ibidem ab ipso explicata, cur igitur non erit par ratio in Oratorio?

Illud à me quæsitum nuper fuit. An possit, quis super Oratorii fornicem, seu lectum apponere lectum, & ibi per noctes dormire. Respondi, licet reverentiæ magis congrueret, si id non fieret maxime ab uxoris, tamen me non invenire id esse in jure positivo prohibitum, imo nec ob dictam reverentiam: prohibitum jure naturali, quia vere qui dormit supra fornicem, extra Ecclesiam *b* dormit: laudavi tamen aliquorum Religiosorum solertiam, qui licet dormirent in eubiculo extracto super Oratorium, lectulum nihilominus non apponebant directe corres-

G 7

pon-

a Sanchez l. 9. de matr. d. 25. num. 12.

b Sanchez l. 1. n. 26. ex Glossa canonico de consec. Eccles. in 6.

pondentem Altari, sed quanto distantius poterant, ad latus.

10. Petes, An dictum Oratorium quamvis nunc ab usibus profanis liberum, possit ad nutum Domini nolentis amplius Privilegio uti, ad eisdem redire.

Respondeo, posse, *a* quia ex una parte Privilegiis utimur, quando volumus, & ex alia, hæc privata Oratoria ex se sunt loca profana, licet ex licentia in iis celebretur, unde, nec gaudent *b* Immunitate Ecclesiastica, nec violanter *c* per sanguinis, seminisve effusionem, ut indigeant benedictione, nec copula, vel homicidium ibi habitata sunt sacrilega, *d*

Quod si tale Oratorium profanatum velit Dominus iterum ad usum Sacrum celebrandi remittere, nova approbatione, & deputatione Ordinarii indigebit, ut ex

n. 7.

a Sanch. ib. n. 39. C. Si de terra de privilegiis. b Idem Sanch. ibid. c Ibid. d Ibid.

n. 7. colligi potest, & notat in simili Castropalaus *a*

*Per Ordinarium loci prius visitando,
& approbando.*

II. **N**on nisi semel tantum erit dictum Oratorium & quidem gratis visitandum, ut nimirum videatur an locus decens sit. Rursus eo visitato approbatoque non potest consequenter amplius visitari. Tertio unde nec procuratio exigi. Quarto nec impediri, ne ibi juxta tenorem privilegii celebretur. Ratio primi dicti est, quia illud *prius visitando*, nam tantum visitationem notat. Ratio secundi, & tertii est, quia ita colligitur ex *c ultimo censibus* docetque Sanchez. *b* Ratio quarti est, quia Episcopus *c* non habet potestatem, qua
limiter

a Castrop de Bulla Cruc. p. 6 nu. 3.

b Sanchez l. 9. de matr. d. 15. num. 39.

c Barbosa in Conc. Trid. sess. 22. dec. de observ. n. 19 refert id esse decisum.

limiter concessionem sui Superioris, id est Summi Pontificis.

12. Nomine autem Ordinarii hic intelligi Ordinarium loci, hoc est, eum sub cuius jurisdictione comprehenditur locus, ubi constituendum est Oratorium, patet ex illo *loci*. Cum igitur nomine Ordinarii veniat Vicarius Generalis, tum Episcopi viventis, *a* tum Capituli *b* sede vacante, etiam huic competet prædicta approbatio.

13. Rursus, quia Ordinarius potest *c* ea, quæ sunt suæ jurisdictionis Ordinariæ (qualis est *d* hæc, quia ipsi committitur sub nomine dignitatis, & non sub nomine proprio) alteri delegari, poterit & hanc.

Ac

- a* Sanch. l. 3 de matr. d. 29. num. 3.
b Ibid. num. 5. *c* Idem ib. d. 31. num. 1.
d Idem ibid d. 7. n. 20.

*Ac de ipsius Ordinarii licentia
ejus arbitrio dura-
tura.*

14: **H**Anc clausulam non in omnibus hujusmodi concessionibus positam invenio : ubi, autem ponitur , Nota illud *ipsius* Significat enim debere esse licentiam Ordinarii paulo ante memorati, hoc est , loci, non vero, alterius cujuscunque.

Est autem ita necessaria hæc licentia, ut sine illa invalida sit Oratorii constitutio , quia Concessio hæc Summi Pontificis nihil operabitur , nisi accedente Ordinarii licentia , quam intervenire omnino Pontifex vult, si ergo illa non adest , non suffragabitur Papæ concessio.

15. Quod, si , idoneo existente, & bene ornato Oratorio , Ordinarius nolit malitiose licentiam concedere,

cedere poterit *a* cogi, ut concedat. Si autem non sit, qui cum cogere possit, probabile esse docent alii, qui, *b* quod possit ibi celebrari, quia licentia iusto petita, & iniuste negata, quando nihil obstat in contrarium, ut certe nihil ob stare videtur in hoc casu, in quo adest tam expressa Concessio Pontificis, præsumitur ipso jure ab eodem Pontifice concessa.

16. Sed quid importat illud *Ejus arbitrio*.

Respondeo. Sanchez *c* docet, quod hæc verba: *Si arbitratus fueris* importat arbitrium boni viri, arbitrium autem boni viri in eo differt *d* à libera voluntate, quod dum aliquid relinquitur liberæ voluntati alicujus ille ad nil tenetur, nec indiget causa, & stabitur declarata.

a Castrop. de Bull. Cruc. p. 6. num. 6. in simili. *b* Lud. à Cruc. in Bull. Cruc. d. 1. c. 5. d. 1. n. 4. & Diana p. 5. tr. 10. res. 77. *c* Sanch. in Cons. to. 1. l. 7. c. 1. dub. 55. n. 7. *d* Idem ib. n. 5.

clatatione suæ, siue justæ, siue injustæ, siue dignæ, siue indignæ, quando vero fit commissio per verba importantia arbitrium boni viri, exigitur arbitrium recta regulatione commensuratum, & sic exigitur causa: quia id dicitur arbitrium boni viri, quod bonus vir arbitraretur *L. vir bonus ff. judic. solvi.* Hæc ex Sanchez. Ex quibus fit, quod Ordinarius non possit mere ad suum velle, sed solum justa & rationabili causa exposcente, datam hanc licentiam revocare. Hac autem causa existente, poterit non solum ex vi dictæ clausulæ *eius arbitrio duratura*, sed etiam universaliter ex eo quod potest Episcopus suspendere, vel inhibere etiam Religiosos exemptos ne in dictis Oratoriis celebrent, quando forte scirer sine debito decore ibidem celebrari. Et ratio est, quia providere quæcumque in sua Diœcesi ad divinum cultum spectant, pertinet

net ex Tridentino *a* ad Episcopum.

Mortuo eo, cui concessum est hoc Privilegium Oratorii, perit concessio, quia Privilegium est, ut supradixi, personale personam sequens; quod, quia, si attente perpendatur, non habet ullam clausulam, quæ significet perpetuitatem; post dicti privilegiarii mortem omnino desinere, seu finire necesse est. Mortuo autem summo Pontifice, vel Ordinario, qui Oratorium semel approbavit, non perit Oratorii concessio, quia est gratia facta, quæ non amittitur *b* mortuo, vel amoto ab officio eo, qui eam concessit.

18. Dices: licentiæ concessæ ad beneplacitum pereunt, mortuo concedente, quia post mortem nullum est, nec placitum, nec beneplacitum,

a Trident. sess. 21. c. 8. de reform. & sess. 22. c. 9. in Decret. de observ. in rel. Miss. & c. 8. de reform. *b* Sanch. l. 7. de matr. d. 28. n. 64.

placitum, unde, quia cessat conditio, sub qua fuit gratia facta, cessabit & gratia. Si igitur illud *eius arbitrio* significat, ut numer. 16. diximus, beneplacitum Episcopi, eo pereunte, cessabit eius placitum, & consequenter liceantia.

Respondeo, quod gratia facta sub illa forma *Ad beneplacitum meum*, spiret morte concedentis, probabilius quidem est propter rationem dictam, ac est etiam probabile *a* non spirare, sed prorogari post mortem, quousque revocetur à Successore. Ratio est, quia dum non est revocata, semper censetur perseverare eadem voluntas, & idem eius placitum, qui concessit. Quare non improbabilius idem esse, ait Castropalaus, *b* concedi gratiam sub his verbis *donec revocet vero*, ac concedi sub his *ad beneplacitum meum*: & sicuti omnes concedunt gratiam *donec revocet vero*
non

a Castrop. 10. 1. 17. 3. disp. 4. 16. §. 5.
n. 4. *b* Castrop. ib. n. 5.

non spirare morte concedentis, nisi à Successore revocetur, ita concedere omnes debere, nec spirare gratiam *ad beneplacitum meum*, atque adeo non solum Sacerdotem approbatum ad audiendas confessiones, donec Episcopus revocaverit, posse audire confessiones post Episcopi mortem, nondum à Successore revocata licentia, sed etiam approbatum ad ejusdem Episcopi beneplacitum. Pari igitur modo erit in casu nostro. Multo magis, quia in nostro casu ex contextu Brevis, ex fine concessionis, ex ipso usu, & praxi apparet unam tantum licentiam semel requiri, nec etiam timoratos unquam, mortuo Episcopo, iterum licentiam à novo Ordinario esse poscendam judicavisse.

Et nam Missam pro unoquoque die.

19. **S**I quis alterum in dicto Oratorio celebraret, vel celebrare

brare faceret, mortaliter delinqueret. Ratio est, quia id esset Sacrum celebrare in loco inepto, quod esse mortale a supra diximus. Neque obstat licentia concessa pro una Missa, quia pro altera concessio nulla est, ac proinde pro hac, & sequentibus perinde est, ac si nulla præcesserit concessio, siquidem causa limitata, quæ nunc est voluntas Pontificis, non nisi effectum limitatum producere potest.

Quid amplius quoad hoc concedatur per Bullam Cruciaræ, dicam mox à num. 37.

Dummodo in eadem domo celebrandi licentia, quæ adhuc daret, alteri concessa non fuerit.

20. SI sint in domo ampla duæ familiæ, quarum uterque Dominus obtinisset privilegium Oratorii, is, qui, posterius impetrasset,

2. *Supra 6. 4. §. 1. n. 20*

trasset, impetrasset nulliter, ex vi hujus Clausulæ.

21. Sed quid, si quilibet ex his duobus Dominis haberet proprium Oratorium in sua habitatione separata, Italice *apportato* eiusdem domus? Respondeo, adhuc nulliter impetrasse, quia Clausula non vetat solum, ne sit in eodem Oratorio duplex licentia, sed ne sit in eadem domo, at prædicta domus, quamvis ampla, eadem domus est.

22. Unam exceptionem, seu declarationem hic adnecterem, remittens me aliorum saniori consilio. Nam si domus esset tam ampla, ut familiæ ita in situ distanti habitarent, ut ejusmodi situs moraliter judicarentur duæ diversæ domus, (quales essent, si singulæ habitationes haberent suas januas, suaque atria & similia, quamvis utraque conveniret in unam amplam januam quoad exitum, vel in ~~unum commune atrium~~) putarem
dictam

dictam
sterio
cunda
dem n
famil
latio
distin
rentu
eadem
nit pr
alibi
esset
stingu
vir fin

Per qu
Ordin
d

23.
larem
rem a
licen
tacula

dictam Clausulam non ob stare po-
steriori impetranti, quia tunc se-
cunda concessio non esset pro ea-
dem moraliter domo. Certe si duæ
familia habitarent Romæ, in Pa-
latio Vaticano, altera ab altera
distinctis in locis, non mihi vide-
rentur esse judicandæ habitare in
eadem domo, quod igitur ibi eve-
nit propter amplitudinem Palatii,
alibi etiam poterit evenire, ubi ea
esset amplitudo, ut sufficere ad di-
stinguendas duas domos prudens
vir sine fuco, & fallacia judicaret.

*Per quemcumque Sacerdotem ab eodem
Ordinario approbatum Sacularem seu
de Superiorum suorum licentia
Regularem.*

23. Quidam putavit ex vi hu-
jus Clausulæ tum Sæcu-
larem Sacerdotem, tum Regula-
rem à suis respectivè Superioribus
licentiam, seu approbationem par-
ticularem debere obtinere, ut in

R

præ-

prædicto Oratorio celebrare posset. Sed nihil minus profecto, quia passim etiam timorati sine ulla nova facultate, solum ex universali approbatione celebrandi, quam habent, celebrant in dictis Oratoriis. Ratio, præter præxim, quæ est fida legum interpret, potest esse, quia lex obligatoria debet semper interpretari in mitiorem partem, ne gravet Fideles plus quam par est: cum igitur verba hujus Clausulæ commodè declarari possint de approbatione generali, non sunt ad specialem restringenda. Recte item Cesspedes ^a notat nec requiri licentiam Parochi, nullibi enim id cautum est, solum Parocho sua iura illibata servanda sunt, de quibus n. sequenti.

Si positive à Superiore legitime quis inhibeatur, tunc debere obedire, ne sit dubium, multo magis in casu supradicto n. 16. fine

^a Cesspedes in *tratt. de except. Reg. 6.*
§. 103. n. 1.

Sine tamen quorumcumque iurium Parochialium praeiudicio.

24. **D**ixi supra *a* illud, *sine praeiudicio Ecclesiae Parochialis* in concessione data Mendicantibus celebrandi in quocumque decenti loco, declaratum fuisse à Sixto V. ut praedicti non exigent Decimas, Primitias, seu Oblationes, quae de jure debentur Parocho ex eo, quod Sacramenta ministraret. Idem ergo ob paritatem rationis, eadem hic apposita clausula significabit.

25. Addunt aliqui *b* propter illud in nostra hac clausula additum (quorumcumque) non posse exerceri in Oratorio privato ullum munus Parochiale. v. gr. non posse ministrari Sacramenta, dari pacem, denuntiari festa, jejunia, matri-

H 2 mo

a Supra c. 4. §. 2. n. 12. *b* Pellizz. in man. Reg. 20. 2. 47. 8, c. 2. sec. 2. sub sec. 2. q. 147.

monia, & similia ad Parochum pertinentia. Placet hæc doctrina. Solum adverto ex facillima ipsius Parochi præsumpta facultate, non condemnandum Sacerdotem, qui congregatis in Oratorio privato denuntiaret festa, vel jejunia forte in hebdomada occurrentia. Similiter video non adesse scrupulum etiam timoratis Sacerdotibus ministrare in eodem Oratorio toti familiæ Sacramentum Pœnitentiæ; ubi particularis contra hoc constitutio legitima non urget. De ministranda Eucharistia quoad Religiosos ex suis Privilegiis dixi universaliter per occasionem in secundo Opusculo *a* ut item quoad Sacerdotes sæculares ex Parochi licentia, quæ facile extra Pascha præsumi potest, *b* ibidem dixi.

27. Unum considerandum tibi offero, benigne lector; nam præscindendo à dictis privilegiis, præsumpta-

a In 2. Opusc. de exped. comm. c. 4. §. 4. n. 51. *b* Ibid. n. 44.

sumptaque licentia, cureo ipso quod Pontifex in Brevis de Oratorio concedit familiæ audire ibidem Missam, præceptoque diei festivi satisfacere, cur, inquam, non possumus dicere, quod concedatur etiam eidem familiæ sumere ibidem Eucharistiam? Cum enim Communio eorum, qui Missæ interfunt, pertineat ad idem Sacrificium, unde olim semper communicabant, qui Missæ intererant, videtur, quod concessa Missa, concedatur iisdem & Communio.

Quid possit fieri quoad dictam Eucharistiæ receptionem in privato Oratorio per Bullam Cruciatæ dicam mox n. 34.

Paschatis, Resurrectionis, Pentecostes, & Nativitatis Domini N. Iesu Christi, nec non aliis solemnioribus festis diebus exceptis.

27. **Q**uinam dies festi excipiantur, dum excipiuntur
H ; tur

tur solemniore, explicuit Decretum Sacrae a Rituum Congregationis, quo declaratur magis Decretum Concilii b Aagathensis, excipi nimirum diem Natalis Domini, Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes, Annuntiationis, & Assumptionis Batisimæ Virginis; Festum SS. Petri, & Pauli, & Festum omnium Sanctorum. P. Franciscus c Bardi nostræ Societatis, utriusque Theologiæ Moralis, & Scholasticæ peritissimus, ait, quod solent addi festa Patronorum principalium locorum, qui nisi agat de re forte solita ob devotionem, non video unde possit dici esse rem solitam ex obligatione: nam ideo Gavantus solum dixit Ordinarios optare, ut talia festa Patronorum

a *Sacr. Rit. Congr.* 17. Nov. 1607. apud Gavant. in *Rubr. Miss.* p. 1. to. 20. §. Sciendum quoque. b *C. 21. de consec. dist. Si quis.* c *P. Bardi in explicat Bullæ Cruc. p. 2. tract. 2. §. 6. sect. 2. sum. 17.*

norum addantur , non vero dixit
esse addita.

Adverte insuper ex eodem Ga-
vanto a nomine Paschatis , & Pen-
tecostes diem primam dumtaxat
intelligi , non vero duas ferias se-
quentes , nec dies infra octavam ;
quia solemnitas , ob quam exclu-
duntur prædicta festa , solum est in
primo die.

*In tua, & familia tua presentia
celebrari facere.*

28. **N**omine Familiae hic ve-
nire docet Diana b Mari-
tum, & uxorem, filios, & filias, ac
etiam Nurum (Adde propter parita-
tem rationis, & Generum,) ha-
bitantes in eadem domo, & com-
mensales, sicut & omnes servos, &
servas commensales, qui in mini-
sterio eiusdem familiae sunt. Id

H 4 qui

a Gavarr. ibi b Dianap. 4. tr. 4.
ref. 208.

quidem merito docet, hi enim omnes de familia dicuntur Domini.

Hinc bene infert Pellizzarius a Horrulanum colentem horrum Domini, & habitantem in eadem domo, viventemque ex salario ejusdem Domini, unum esse ex familia.

29. Sed quid de Factore, qui vivit quidem de salario Domini, sed dormit seu habitat in sua propria domo? Adhuc esse de familia idem docet, probatque ex doctrina Suarezii b doctis nomine Familiaritatis peritæ ad usum privilegiorum competentibus Familiaribus Regularium, venire etiam Familiaritatem æconomicam, quæ non requirit commensalitatem, nec habitationem sub eodem tecto, sed solum vivere ex solario ipsorum. Idem ergo erit in casu nostro.

30. Quod si urgeas, sic etiam Capellanus Domini, qui in propria

a Pellizzar. l. cit. q. 12. b Suarez 30. 4. de Relig. ar. 10. l. 9. c. 4. n. 15.

pria domo vivit, & non in domo dicti Domini, sed solum habet salarium ad celebrandas pro ipso Missas, esset de Familia ejusdem; Respondet ibidem ita esse. Sed certe esse distinguendum; nam si talis Sacerdos sit Domino ita additus, ut semper, vel frequenter in celebranda, sive domi, sive præsente eodem Domino alibi, Missa, illi inserviat, puto posse dici de Familia: At si sit Capellanus quidem Domini, à quo pro Missis salarium habeat, sed cum libertate celebrandi, sive in Ecclesia determinata, sive ubi libuerit, non puto posse dici de familia, quia hoc modo non est Capellanus familiaris, sed externus; & ut talis, posset habitare in alia Civitate, ibique pro Domino dictas Missas ex ipsius salario celebrare quando eum appellare familiarem Domini nimis durum esset.

Quid de filiis, & eorum uxori-
bus, filiabus, & earum viris, si
forte

forte habitent in domo moraliter eadem, sed quilibet cum suis servis, & sub sua mensa, id est, domestici ejusdem patris familias, sed non commensales, dicentur de familia? Respondeo, idem Pelizzarius ibidem docet dici posse de familia saltem large, atque adeo eos cum iisdem servis posse uti hoc indulto Oratorii concessio Patri Ratio est, quia hoc privilegium est principis sine ullius præjudicio, atque adeo ampliandum, etiam ad familiam large sumptam. Dixi (si habitent in eadem domo) si enim habitent in alia, nec proprie, nec improprie sunt de familia partis.

An sicuti concedimus omnes Dominum solum sive familia posse sibi celebrare facere, ita concedendum sit posse quemlibet ex familiaribus, sine præsentia Domini dicam num. 40.

Nec

Nec non in Hospitum tuorum Nobilium presentia.

32. **H**anc Clausulam in omnibus ejusmodi Brevibus non lego. Ubi igitur adest, conceditur privilegium audiendi Missam, & satisfaciendi præcepto diei festivi, tum ipsi hospiti, tum ejus famulis ipsum forte comitantibus, idque ob regulam connexorum, & ob extensionem privilegii favorabilis, non enim esset amplius favor, si Dominus ob audiendam Missam à famulis esset deferendus. Nobilis, inquam, nec necessario ex genere nobili procreatus, ut ex supradictis n. 5. colligi potest.

33. Extendit idem privilegium Pellizzarius *a* ad hospitem unius dici, hoc est, ad nobilem, qui ad prandium invitaretur pro uno solo die, quia adhuc hospes est censendus in materia hac favorabili. Im-

mo

a Pellizz. ib. q. 133

mo id affirmat etiam si de industria talis vir nobilis invitaretur ad prandium ad finem ut frui tali privilegio posset, quia hæc non esset fraus, sed solum reddere habilem illum hospitem ad fruendum indulto: sicuti habilis redditur ad comedendas carnes iis, qui exiens à loco, ubi est jejunium de præcepto, se confert ad locum, ubi tale præceptum non adest.

Volumus autem, quod familiares servitiis tuis non necessariis ibidem Missæ interessentes ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia diebus festivis de præcepto minime liberi censeantur.

34. **A** Lii ergo non satisfaciunt, quia clare excluduntur à Pontifice. Quare non est excipiendus Homo bonus à contrarium sentiens, ductus ea ratione, quod jam est consuetudo audiendi

a Homobon. de exam. Eccl. quasit. 14. 2. 8. c. 5. p. 2.

diendi Missam extra Parochiam ,
unde nec ab Episcopo possint Fide-
les nunc cogi ad illam audiendam
in Parochia: non est, inquam, ex-
cipiendus, quia numquam intro-
ducta est consuetudo audiendi
Missam in loco à Summo Pontifice
prohibito.

35. Scio etiam Pellizzarium a
contra me sentire, & afferre aucto-
ritatem Castropalai b in simili, &
insuper docere prohibitionem hu-
jus Brevis ibi positam: *Volumus ut*
ab obligatione audiendi Missam mini-
me liberi censeantur poni ex stylo
curiæ, quia fortasse alicubi non
est abrogatus ritus antiquus, quo
Missa in propria Parochia audien-
da erat, at in nostris Regionibus,
ubi jam ille ritus est abrogatus,
hanc clausulam perinde se habere,
ac si non fuisset apposita.

I

36. Sed

a Pellizz. t. 2. Man. Reg. tr. 8. c. 2.
sec. 2. subsec. 2. q. 14.

b Castrop. r. 12. de Euch. Sacrificio
unica pag. 16. n. 13.

36. Sed certe in eius sententiam pedibus ire non possum, quia magnam mihi vim facit dicta prohibitio tam expressa, & absoluta Pontificis. Quare puto quod ipse dum dicit *Volumus, &c.* satis clare præcipiat, ut qui non est ex privilegiatis, satisfacere obligetur in Ecclesia & non alibi. Usus ergo audiendi Missam in Parochia quomodocumque abrogatus induci hic minime potest pro sententia nobis contraria, quia excludens Pontifex Oratorium privatum à loco apto ad satisfaciendum præcepto, consequenter inducit præceptum audiendi Missam non quidem in Parochia, cum id sit abrogatum, sed inducit præceptum audiendi in loco publico, qui non sit Oratorium illud, quod Pontifex exclusum omnino vult. Fac esse usum Jejunare die Dominico, incidente eo die vigilia de præcepto; velle tamen nunc Summum Pontificem eum usum de medio tollere, & præ

pra
in S
lun
fact
sed
inq
nic
eni
eo
illu
ad
cit
die
exc
ine
pti
nin
con
lig

præcipere, ut in eo casu jejunetur
in Sabbatho. Si sic præciperet, *Vo-*
lumus ut per jejunium die Dominico
factum non satisfiat præcepto jejunii,
sed sit obligatio jejunandi in Sabbatho:
inquit, qui jejunaret die Domi-
nico satisfaceretne præcepto?
enimvero non satisfaceret, quia
eo ipso quod Pontifex excludit
illum diem, reddit illum ineptum
ad satisfactionem præcepti, addi-
cit enim præceptum ad alterum
diem: Pari igitur modo dum actu
excludit Oratorium, reddit illud
ineptum pro satisfactione præce-
pti de audienda Missa, addicit e-
nim illud ad alterum locum, &
consequenter remanet in Fideli ob-
ligatione alibi audiendi.

*De Privilegio Bullæ Cruciatæ
circa prædicta Oratoria
privata.*

37. **D**ubiravit hic merito ali-
quis, cum in tenore con-
cessio-

I 2

cessio-

cessionis Oratorii privati caveatur ne plus quam una Missa, ibidem, celebretur in feriis; in festis autem solemnioribus ne una quidem possunt ne ab habente Bullam Cruciatæ sine talibus restrictionibus plures, & plures celebrari? Respondeo posse & tum in proprio, tum in alieno quantumcunque privato Oratorio. Ratio est, quia Pontifex in Bulla Cruciatæ concedit absolutè, & nulla facta exceptione, ut in privato Oratorio rite approbato celebretur etiam tempore Interdicti. Ex qua forma concessionis ducuntur duo argumenta. Primum notando illud (etiam,) quæ particula, si perpendantur ea, quæ de ejus natura docet

Barbo-

a Franc. Bar. d. in exp. Bulla Cruc. pag. 2. tract. 2. cap. 6. sect. 2. numer. 20. & 23. Faventius Rodr. in Addit ad § 5. numer. 4 Ludovic. à Cruc. in exp. Bulla d. p. c. 5. d. 1. p. 3. Aegid. Trullench. in exp. Bull. l. 1. §. 2. num. 4.

Barbosa, *a* facit hunc sensum. Non solum conceditur, ut possit celebrari in ceteris diebus indifferenter, atque adeo in feriis, & festis quibuscumque, quod est minus, sed etiam in tempore Interdicti, quod est majus. Secundum, quia si Pontifex per Bullam id concedit absolute, & sine ulla temporis, vel numeri differentia non possumus nos, posita Oratorii approbatione, id restringere: nam licet in dicti Oratorii approbatione restrictio apponatur, tollitur tamen per facultatem absolutam, nec ulla limitatione restrictam concessam in Bulla. Exemplum est de Parocho, *b* is enim quamvis ex vi suæ approbationis solum possit suas oves absolvere, at supposita hac sua limitata approbatione, si ab habente Bullam eligatur, potest alias,

I 3 non

a Barbosa Dict 9. in Impr. Romana lege Castrop tr. de Bulla Cruc. disput. 2. n. 6. à n. 1 citantem Menoch. Zabarella Decium. *b* Trullenc. ibid.

non ex vi suæ approbationis, sed hac supposita, ex vi concessionis per Bullam. Ita in Oratorio limitate approbato, ex vi talis limitatæ approbationis, non potest nisi limitate celebrari; at, hac posita, Pontifex per Bullam illimitate concedit.

18. Concedit ergo Bulla posse in dicto; quamvis limitato Oratorio. Primo celebrari in dictis solennioribus Festis. Secundo posse plures, & plures Missas in dictis Festis celebrari, & in quibuscunque diebus. Tertio recipi posse ibidem Eucharistiam omnibus diebus præter diem Paschæ, hoc est, præter unam communionem tempore Paschali in Parochia exhibendam. Quarto ibidem satisfieri posse præcepto de audiendo Sacro, atque hæc omnia posse & eum, qui habet Bullam, & familiares, ac domesticos, & consanguineos habentis Bullam: quæ omnia patent ex re-
more

nore Bullæ, & sparsim confirmant
Doctores citati.

39. Et in hoc ultimo notes per-
velim illud : *Familiares Domesticos*
consanguineos, cum in Brevi Orato-
rii habeatur *in tua*, & *familia tua*,
& *hospitis nobilis presentia*. Consan-
guineos ergo, & Domesticos si
comprehendit præter Familiares
Bullæ, ecquos nam comprehendit?
Nomine consanguineorum com-
prehendi totam cognationem ha-
bentis Bullam, id est tam descen-
dentes, & ascendentes, quam col-
laterales usque ad quartum gra-
dum, quia omnes dicuntur consan-
guinei : merito docet Castropalaus
a cum aliis. Nomine autem Do-
mesticorum comprehendendi puto
omnes, de quibus dixi nu. 31. quo-
rum quidem aliqui ibi large, seu

I 4 redu-

a Castrop. de Bull. Cruc p. 6. nu-
mer. 8. Lezana to. 3. Bulla Crucia-
ta numer. 14. Rodriq. in exp Bull. §. 5
num. 5, Ludov. à Cruce in exp. Bullæ d. 1
c. 5. d. 3.

reductive veniunt nomine Familiarium hic clare, & expresse sunt, & vocantur domestici, hoc est, in eadem domo viventes: Denique familiares iidem sunt qui nomine Familiæ venerunt suprâ à n. 28.

Ex quibus collige Maritum respectu uxoris, & uxorem respectu viri, ut etiam privignum respectu vitrici, & hunc respectu illius, licet comprehendantur sub nomine Familiarium, & Domesticorum, sunt enim hi maxime de Familia Domini, non venire & tamen sub nomine Consanguineorum, quia tales non sunt, sed affines, ceteros ergo remotiores affines: nisi forte de familia inveniantur, excludimus ab hoc privilegio.

40. Quod si contingat casus, ut Dominus habens Bullam non inter sit Sacro, poteruntne prædicti de familia interesse, & satisfacere, immò etiam sibi celebrare facere in dicto Oratorio? Posse negant Rodri-

a Castrop. l. 1.

Rodriquez, *a* & Henriquez *b* quia soli Domino, aliis autem non nisi ratione Domini concessum est privilegium. Concedit Ludovicus à Cruce *c* cum quibusdam junioribus tacito nomine, quia sicuti Dominus potest sibi celebrare facere sine familia; non obstante illud. Et, ibi, *in tua, & familia tua praesentia*, ita poterit familia sine Domino. Cujus ulterior ratio esse potest, quia cum Bulla non praescribat praesentiam Domini esse necessariam, nec nos debemus praescribere; sed affirmare Pontificem voluisse concedere Familiaribus hoc Indultum, ratione Domini habentis Bullam licet absentis. Utraque sententia est probabilis, & concedentem excipit etiam Castropalaus *d* citans Joannem Salas.

41. Adverte denique quoties quis uti dicto Oratorio privato ad

I § præ-

a Rodr. *ib* *b* Henrig. *lib.* 7. *c.* 13.

c Lud. à Cruce *loc. cit.* n. 5. *d* Castrop. *de Bull. Cruc.* p. 6. n. 9.

præmissa, quæ sunt ex privilegio, voluerit; debere aliquas preces (sufficit etiam unum Ave) Deo porrigere, pro conservatione unionis Principum, eorumque victoria. Ratio est, quia sub hoc onere conceditur talis gratia à Pontifice, ut patet ex tenore Bullæ. Omisio autem erit venialis *a* quia res est, ex se, levis; nec invalidat concessionem, quia tale onus imponitur sub illa particula *dummodo*, quæ regulariter, modum notat, non conditionem ex Barbosa, *b* & Sanchez, *c* cujus quidem modi omisio, quando is modus adjicitur actui perfecto, (ut fit in casu nostro, prius enim à Pontifice conceditur perfecte privilegium prædictum, & deinde adjicitur *Dummodo orent, &c*) non vitiat, hoc est, non invalidat actum, seu concessionem.

§. V. De

a Bardi in expos Bull p. 2. rr. 2. c. 3. sect. 5 §. 1. & 2. b Barb. dict. 10 in edit. Rom. c Sanchez. l. 38. de matr. d. 33. n. 2.

§. V

De violatione Ecclesiæ, seu loci Sacrificii, ejusque Reconciliatione remissive.

DE tota hac re agam per occasionem infra l. 3. c. 6. §. 3. ubi sermonem faciam de impedimento loci quoad faciendum Sacrum.

CAPUT V.

De Altari, ejusque ornatu.

Altare, quasi particularis locus est Sacrificii. De ipso igitur, ejusque ornamentis, hic congruè disputandum breviter est.

§. I.

De Altari.

Altare, sine quo Sacrificare, peccatum est, sine dubio,

I **C**

MO